

Informace týkající se nezletilých cizinců bez doprovodu přicházejících z Ukrajiny v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče

1. Legislativa upravující problematiku NBD

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Právním předpisem, který upravuje umístování nezletilých dětí do konkrétních zařízení ústavní či ochranné výchovy, je zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ten ve svém ustanovení § 2 odst. 4 zahrnuje mezi děti, kterým by měla být poskytována ze strany příslušných zařízení potřebná péče, i cizince, tj. osoby bez státního občanství České republiky.

2. Doporučený postup při umístování NBD do školských zařízení

Stále je platný aktuální model práce s NBD, který zdůrazňuje nutnost prvotního kontaktu pracovníka OSPOD se **Zařízením pro děti-cizince, diagnostickým ústavem, střediskem výchovné péče a základní školou, Radlická 30, Praha 5** (dále jen „ZDC“) s celorepublikovou působností k ověření volných kapacit a k dalšímu doporučení k případnému umístění NBD. Tímto bude zajištěn přehled MŠMT o aktuálních stavech NBD v síti zařízení a současně je zajištěna garance metodického vedení a podpory všem zařízením zajišťujícím péči o NBD včetně možné komplexní diagnostiky.

ZDC je specializované zařízení pro děti-cizince s dlouholetou zkušeností, celorepublikovou působností, nastavenými metodami vedení a podpory při zajišťování péče o NBD. V případě, že kapacita ZDC bude naplněna, ZDC doporučí další možné řešení při volbě vhodného zařízení pro umístění NBD. ZDC má celkovou kapacitu 30 lůžek.

3. Doporučený postup při příjmu NBD z Ukrajiny do školských zařízení

Každému příjmu dítěte do školského zařízení by měla předcházet registrace na nejbližším Krajském asistenčním centru. Zde by také mělo dojít k prvokontaktu s pracovníky OSPOD, kteří budou postupovat dle platné legislativy.

V případě příjmu dítěte do sítě školských zařízení je nutné, aby ředitel daného zařízení kontaktoval tyto instituce:

- **OSPOD** (který podal návrh na předběžné opatření)
- **ZDC Radlická 30, Praha 5** – metodické pracoviště
- **ÚMPOD** (který je úřadem zajišťující sociálně-právní ochranu ve vztahu k cizině dle § 35 zákona č. 359/1999 Sb. v platném znění).
- **Příslušný soud** (který rozhodl o umístění nezletilého do zařízení, následně tento soud postupuje věc soudu, v jehož obvodu se zařízení nachází. Dané zařízení informuje soud do 3 pracovních dnů od nástupu klienta, dle § 5 odst. 10 zákona č. 109/2002 Sb., o tom, že klient nastoupil do zařízení, určeném v rozsudku).
- **MVČR** – Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) - OAMP se zasílá oznámení o nástupu klienta do zařízení, mimo dětí EU, tedy pouze u dětí ze třetích zemí. Následně se pak řeší pobytová situace klienta. Aktuálně bude i NBD udělováno speciální dlouhodobé vízum. K tomuto účelu bude soudem stanoven poručník, který pro dítě mladší 15 let vízum vyřídí. Děti starší 15 let musí vyřídít žádost osobně. Viz. metodika MPSV
- **Velvyslanectví** (velvyslanectví, tedy přímo konzulární oddělení země, ve které má NBD státní příslušnost) se kontaktuje v případě, že NBD nepožádal v ČR o azyl. Oznámení o nástupu se hlásí velvyslanectvím vždy v případech klientů ze zemí EU. U ostatních klientů pouze tehdy nejsou-li žadateli o azyl v ČR či jiném státě EU. Je proto nutné před oznámením mít ověřené informace o podané žádosti o azyl jinde a případně již znát úmysl dítěte požádat o azyl v ČR. Kontakty na velvyslanectví jsou běžně dostupné na webových stránkách. Oznámení se zasílá k rukám konzula.
- **Zdravotní pojišťovna (Všeobecná zdravotní pojišťovna – VZP)** – Zařízení ohlásí NBD na VZP.

Dále je vhodné zajistit kontakty v daném regionu, které v péči o NBD mohou být potřebné:

- **Pediatr** – Pediatr zaregistruje NBD jako nového pacienta a poskytuje mu veškeré zdravotnické a lékařské služby stejně jako českému dítěti.
- **Cizinecká policie** – kontakty na cizineckou policii jsou nutné v případě, že např. dostane nezletilý pokutu či správní vyhoštění. Zařízení se musí obrátit na cizineckou policii v kraji, kde byla nezl. dána pokuta či nařízeno správní vyhoštění.
- **Policie ČR.**
- **Neziskové a nevládní organizace** (viz příloha č. 2 – Kontakty na spolupracující organizace) k zajištění tlumočnických služeb a právního poradenství.

4. Základní metodika práce s NBD

Bezprostředně **při příjmu** do zařízení je nutné zařídit:

- Krizová intervence
- Terapeutické služby
- Zdravotnická péče
- Stanovení dalších postupů v koordinaci s odborným personálem a popř. Mgr. Chmelířovou Vučkovou, ředitelkou ZDC
- Zaslát hlášení o nástupu NBD z Ukrajiny na adresu ukrajina@zdcpraha.cz
- Na tutéž adresu napsat každé pondělí aktuální stav NBD v zařízení
- V případě propuštění NBD zaslat ohlášení o ukončení pobytu na stejnou adresu
- Dotazy k jakékoliv problematice související s péčí o NBD z Ukrajiny lze také zasílat na uvedenou adresu
- V případě příjmu klienta s doprovodem řešit se zřizovatelem doplňkovou činnost školy

5. Seznam zařízení pro poskytování péče

- VÚ Klíčov, Praha 9 (nad 15 let)
- VÚ Višňové, Znojmo (nad 15 let)
- VÚ Pšov, Ústecký kraj (nad 15 let)
- DDŠ Sedlec – Prčice (do 15 let)

V případě nedostačujících kapacit budeme řešit umístění nezletilých dětí cizinců bez doprovodu do ostatních zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy ve spolupráci se ZDC a MŠMT operativně dle vypracovaných seznamů možných volných kapacit pro nezletilé bez doprovodu z Ukrajiny.

Spolupráce s neziskovými organizacemi, zapojení dobrovolníků

Doporučujeme navázat spolupráci s neziskovými organizacemi, které se zabývají problematikou dětí – cizinců, nabízejí např. bezplatné právní poradenství, pořádají vzdělávací programy pro děti i dospělé, pomáhají s integrací cizinců do společnosti aj.

Užitečné odkazy např.:

- <https://www.opu.cz/cs/>
- www.inkluzivniskola.cz
- <https://meta-ops.eu/>

Ukrajinská infolinka Charity České republiky

- asistence v ukrajinštině a češtině (rozšířený provoz z důvodu mimořádné situace)

Telefon +420 731 432 431

E-mail: ukraina.info@charita.cz

pondělí 9-13 a 14-18 hodin

úterý 9-12 a 14-17 hodin

středa 9-13 a 14-18 hodin

pátek 9-13 a 14-18 hodin

sobota 9-12 a 14-17 hodin

MVČR – Odbor azylové a migrační politiky

- infolinka zřízená pro ukrajinské občany (provoz nonstop) – info o pobytových záležitostech, víza, mezinárodní ochrana, ...

Telefon: +420 974 801 802

Email: ukrajina@mvcr.cz

- vyřízení víz probíhá na příslušných pracovištích MVČR OAMP dle regionu, viz.

<https://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-kontakty.aspx>

- mapa pracovišť viz příloha

Koordinované nabídky pomoci

- materiální (oblečení, hygiena atd.), psychologická, pedagogická a další pomoc

<https://www.pomahejukrajine.cz/>

Ověřené finanční sbírky

<https://www.stojimezaukrajinou.cz/jak-pomoci>

MVČR OAMP (mezinárodní ochrana)

P.O.Box 21/OAM

Nad Štolou 3

170 34 Praha 7

Telefon: 974 833 132, 974 833 134

Organizace pro pomoc uprchlíkům – centrála Praha

Kovářská 4

Praha 9, 190 00

Telefon: 233 371 258

Sociální oddělení:

Pondělí - čtvrtek: 9:00 - 17:00

Pátek: 9:00 - 15:00

Právní oddělení:

pouze na objednání ÚT A ČT

Tel: +420 730 158 779, +420 730 158 781

Tel: +420 730 158 779, +420 739 413 983

Poradna pro integraci

Opletalova 921/6

110 00 Praha 1

Telefon sociální oddělení: 603 281 269

Telefon právní oddělení: 603 807 567

E-mail: paha@p-p-i.cz

Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Telefon: 542 215 522

Kurátor – specialista na problematiku nezletilých cizinců

Bc. Eva Lea GOTTHARDOVÁ, DiS.

ÚMČ Praha 5, OSPOD

Nám. 14. října 4

15022 Praha 5

Telefon: 257 000 433

e-mail: evalea.gotthardova@praha5.cz

Zařízení pro děti – cizince, diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola

Radlická 30

150 00 Praha 5

Mgr. Martina Horská, Mgr. Kamila Kolmanová, sociální pracovnice – 602 744 352

251 564 753

Mgr. Zuzana Chmelířová Vučková, ředitelka – 777 977 446, 251 560 516

e-mail pro řešení otázek NBD z Ukrajiny: ukrajina@zdcpraha.cz